

Rolnictwo w województwie śląskim w 2019 r.

30.06.2020 r.

↓ 4,3%

Spadek ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych

W 2019 r. w województwie śląskim w porównaniu z 2018 r. zmniejszyła się zarówno ogólna powierzchnia gospodarstw, jak i powierzchnia użytków rolnych (według stanu w czerwcu). Powierzchnia pod zasiewami wyniosła 270,4 tys. ha i w skali roku obniżyła się o 0,8%. W 2019 r. zebrano więcej ziarna zbóż (o 4,0%) niż przed rokiem, natomiast niższe były zbiory ziemniaków (o 32,5%). W grudniu 2019 r. odnotowano wzrost w skali roku liczebności stada bydła, drobiu i owiec, natomiast

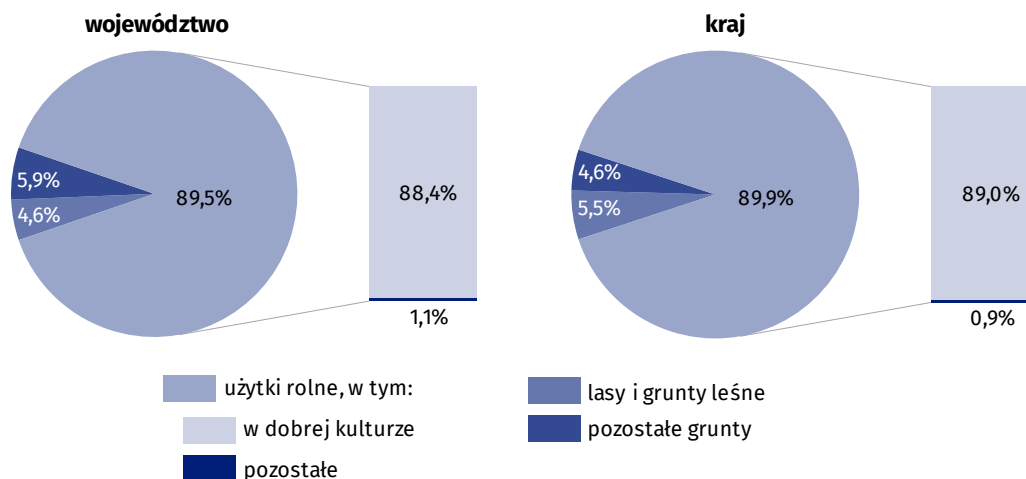
spadek pogłowia trzody chlewnej.

Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

Ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie śląskim w czerwcu 2019 r. wyniosła 404,7 tys. ha i w odniesieniu do czerwca 2018 r. obniżyła się o 18,2 tys. ha, tj. o 4,3%. W gospodarstwach indywidualnych znajdowało się 378,1 tys. ha gruntów, tj. 93,4% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych.

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2019 r.

Stan w czerwcu

Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie śląskim w czerwcu 2019 r. wyniosła 53,9 tys., co stanowiło 3,8% gospodarstw z użytkami rolnymi w kraju. W porównaniu z czerwcem 2018 r. liczba takich gospodarstw zmniejszyła się o 6,6%. Ponad 52 tys. gospodarstw rolnych to gospodarstwa posiadające powyżej 1 ha użytków rolnych. Stanowiły one 96,6% ogólnej liczby gospodarstw z użytkami rolnymi w województwie i 3,8% – w kraju.

Powierzchnia użytków rolnych wyniosła 362,3 tys. ha, w tym 357,8 tys. ha użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze, co stanowiło odpowiednio: 89,5% i 88,4% powierzchni ogólnej gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie. Prawie 75% powierzchni użytków rolnych przeznaczonych było pod zasiewy. W porównaniu z czerwcem 2018 r. powierzchnia użytków rolnych obniżyła się o 2,6%.

Łąki trwałe zajmowały powierzchnię 72,3 tys. ha, co stanowiło 20,0% użytków rolnych ogółem w województwie, a pastwiska trwałe – 7,4 tys. ha (2,1%). W odniesieniu do czerwca 2018 r. areał łąk trwałych zmniejszył się o 4,1%, a powierzchnia pastwisk trwałych była większa o 18,9%.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych ukształtowała się na poziomie 18,6 tys. ha i w porównaniu z czerwcem 2018 r. zmniejszyła się o 16,1%. Powierzchnia ta stanowiła 4,6% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych.

Ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie śląskim stanowiła 2,5% takich gruntów w kraju

Powierzchnia gruntów pozostałych w gospodarstwach rolnych zajmowała 23,7 tys. ha, tj. 5,9% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych, i w porównaniu z czerwcem 2018 r. obniżyła się o 17,5%.

Powierzchnia zasiewów

W 2019 r. powierzchnia pod zasiewami w województwie śląskim wyniosła 270,4 tys. ha, co stanowiło 2,5% ogólnej powierzchni zasiewów w kraju. Liczba gospodarstw rolnych, które posiadały użytki rolne pod zasiewami wyniosła 40,4 tys. W porównaniu z 2018 r. obniżyła się zarówno powierzchnia zasiewów, jak i liczba gospodarstw posiadających grunty pod zasiewami odpowiednio o: 0,8% i 12,2%.

W powierzchni zasiewów dominowały zboża (80,1%), tj.: zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe. W kraju udział ten ukształtował się na poziomie 72,4%. Zboża zajmowały w województwie śląskim powierzchnię 216,5 tys. ha, tj. o 2,5% większą niż w 2018 r. W odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszyła się powierzchnia upraw przemysłowych (o 25,8%), uprawy ziemniaków (o 1,5%) i pozostałych upraw (o 0,5%).

Ponad 80% powierzchni zasiewów w województwie śląskim zajmowały zboża

Tablica 1. Powierzchnia zasiewów według ważniejszych grup upraw rolnych

Wyszczególnienie	2018		2019	
	w hektarach		w odsetkach	2018=100
OGÓŁEM	272615	270357	100,0	99,2
Zboża	211257	216461	80,1	102,5
w tym:				
pszenica	69665	68869	25,5	98,9
żyto	22907	20708	7,7	90,4
jęczmień	31039	31143	11,5	100,3
owies	15369	14178	5,2	92,3
pszenżyto	33443	38855	14,4	116,2
mieszanki zbożowe	18544	20032	7,4	108,0
kukurydza na ziarno	18222	20089	7,4	110,2
Ziemniaki ^a	7555	7439	2,8	98,5
Przemysłowe ^b	27939	20733	7,7	74,2
w tym rzepak i rzepik	25257	18145	6,7	71,8
Pozostałe ^c	25864	25724	9,5	99,5

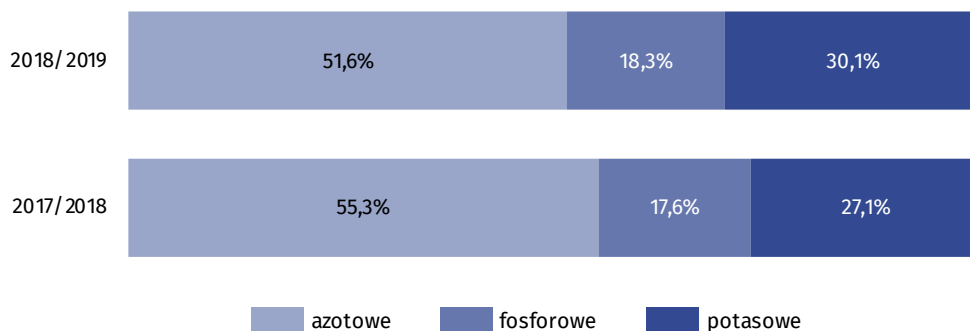
a łącznie z powierzchnią w ogrodach przydomowych. b łącznie z uprawą maku, słonecznika, soi, gorczycy, lnu, konopi, tytoniu, chmielu i cykorii. c Okopowe pastewne, strączkowe pastewne na zielonkę, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. konieczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami na zielonkę oraz kukurydza na zielonkę, strączkowe na nasiona, mieszanki zbożowo-strączkowe, warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. ziola, wiklina.

Środki produkcji

W roku gospodarczym 2018/2019 w województwie śląskim 36,0 tys. gospodarstw rolnych stosowało nawozy mineralne, 17,7 tys. gospodarstw korzystało z nawozów naturalnych, a w 2,7 tys. gospodarstw używano nawozów wapniowych. Zużycie nawozów mineralnych (w przeliczeniu na czysty składnik NPK) wyniosło 45,7 tys. ton i w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku gospodarczego obniżyło się o 0,7 tys. ton, tj. o 1,5%. W omawianym czasie pod uprawy zużyto najwięcej nawozów azotowych i potasowych – odpowiednio: 23,6 tys. ton i 13,8 tys. ton.

W porównaniu z rokiem gospodarczym 2017/2018 zanotowano spadek zużycia nawozów mineralnych o 1,5%

Wykres 2. Struktura zużycia nawozów mineralnych (w przeliczeniu na czysty składnik NPK)

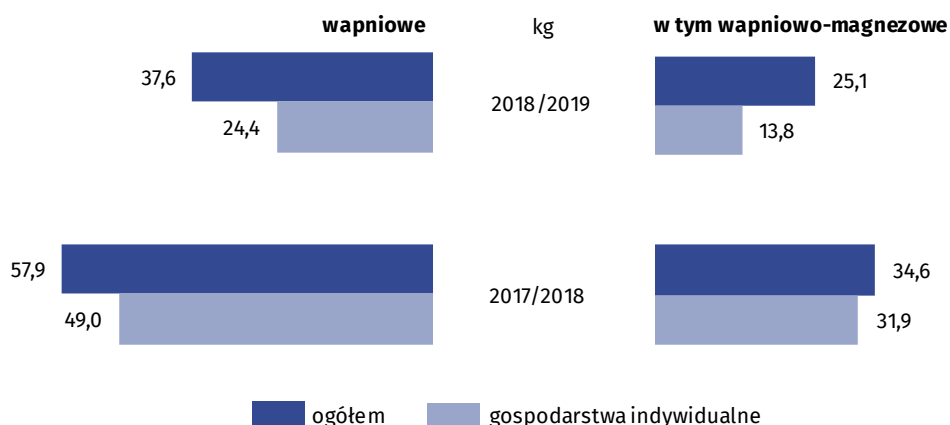

W województwie przeciętne zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych (w przeliczeniu na czysty składnik) pod zbiory w roku gospodarczym 2018/2019 ukształtowało się na poziomie 126,2 kg (NPK) i było niższe od krajowego o 3,5 kg. W porównaniu z poprzednim rokiem gospodarczym średnie zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych wzrosło o 1,0%. Nawozy azotowe stanowiły ponad połowę masy nawozów mineralnych (65,1 kg na 1 ha użytków rolnych).

Zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne mają istotny wpływ na zakwaszanie gleby z uwagi na wymywanie wapnia i magnezu z gleby, co skutkuje zmniejszeniem plonowania upraw.

W roku gospodarczym 2018/2019 w gospodarstwach rolnych województwa śląskiego zużyto 13,6 tys. ton nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na czysty składnik, tj. 37,6 kg na 1 ha użytków rolnych (w kraju – 55,9 kg). W porównaniu z rokiem gospodarczym 2017/2018 przeciętne zużycie nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych w województwie obniżyło się o 35,1%.

Wykres 3. Zużycie nawozów wapniowych i wapniowo-magnezowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych

W roku gospodarczym 2018/2019 zużyto 9,1 tys. ton nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO) w przeliczeniu na czysty składnik (o 29,2% mniej niż w poprzednim roku gospodarczym), przy czym w gospodarstwach indywidualnych – 4,7 tys. ton (o 57,9% mniej). Na 1 ha użytków rolnych przypadało średnio 25,1 kg nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO) w przeliczeniu na czysty składnik, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 13,8 kg.

Pod zbiory w roku gospodarczym 2018/2019 r. stosowano także nawozy naturalne. Zużycie obornika wyniosło 918,5 tys. ton, w tym 862,7 tys. ton w gospodarstwach indywidualnych. Powierzchnia nawożona obornikiem wynosiła 64,6 tys. ha, w tym 60,8 tys. ha w gospodarstwach indywidualnych. Zużycie gnojówki wyniosło 155,8 tys. m³ na powierzchni nawożonej wynoszącej 7,4 tys. ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 145,1 tys. m³ na powierzchni 5,9 tys. ha. Zużycie gnojowicy było na poziomie 222,3 tys. m³ na powierzchni 8,8 tys. ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 155,0 tys. m³ na powierzchni 6,2 tys. ha.

Produkcja roślinna

W 2019 r. w województwie śląskim zebrano 823,2 tys. ton ziarna zbóż ogółem, tj. o 4,0% więcej niż w 2018 r. Plonowanie zbóż ukształtowało się na poziomie 38,0 dt z 1 ha. W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętnie z 1 ha zebrano więcej ziarna zbóż (o 1,3%). Ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zebrano 685,2 tys. ton, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Plonowanie tych zbóż wyniosło 35,4 dt z 1 ha i było o 1,4% niższe niż w 2018 r.

W 2019 r. w województwie śląskim zarówno zbiory, jak i plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków było niższe niż przed rokiem

Tablica 2. Zbiory ważniejszych roślin rolnych

Wyszczególnienie	2018	2019	
	w tys. ton		2018=100
Zboża ogółem	791,5	823,2	104,0
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	685,8	685,2	99,9
pszenica	299,3	295,5	98,7
żyto	61,2	54,6	89,2
jęczmień	107,7	104,1	96,7
owies	47,7	41,9	87,9
pszenżyto	113,2	131,4	116,1
mieszanki zbożowe	56,9	57,8	101,6
Rzepak i rzepik	56,4	48,9	86,7
Ziemniaki ^a	178,4	120,4	67,5
Buraki cukrowe	118,8	103,7	87,3

a łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych.

Zbiory buraków cukrowych wyniosły 103,7 tys. ton i były niższe od zbiorów uzyskanych w 2018 r. o 12,7%. Plonowanie buraków cukrowych ukształtowało się na poziomie 701 dt z 1 ha i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosło o 0,9%. Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach buraków cukrowych wyniósł 0,7%.

Ziarna rzepaku i rzepiku zebrano 48,9 tys. ton, tj. o 13,3% mniej niż przed rokiem. Plonowanie rzepaku i rzepiku w 2019 r. wyniosło 27,0 dt z 1 ha, tj. więcej niż w poprzednim roku o 21,1%. Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach ziarna rzepaku i rzepiku wyniósł 2,1%.

Zbiory ziemniaków (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych) w 2019 r. osiągnęły poziom 120,4 tys. ton, tj. o 32,5% mniej niż w 2018 r. Wydajność z 1 ha wyniosła 162 dt i w skali roku spadła o 31,4%. Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach ziemniaków wyniósł 1,8%.

W 2019 r. w województwie śląskim zebrano 54,0 tys. ton warzyw gruntowych, tj. o 13,5% mniej niż w poprzednim roku. Zbiory prawie wszystkich gatunków warzyw gruntowych były mniejsze niż w 2018 r. Wśród warzyw gruntowych, podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej zebrano marchwi jadalnej (12,9 tys. ton) i kapusty (12,3 tys. ton). Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach warzyw gruntowych wyniósł 1,4%.

Zbiory owoców z drzew w województwie śląskim w 2019 r. wyniosły 6,1 tys. ton i w porównaniu z poprzednim rokiem były mniejsze o 49,3%. Wśród gatunków z tej grupy najwięcej zebrano jabłek – 4,3 tys. ton, co stanowiło 70,5% produkcji owoców z drzew w województwie. Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach owoców z drzew wyniósł 0,2%.

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w województwie śląskim w 2019 r. osiągnęły poziom 3,0 tys. ton i w skali roku zmniejszyły się o 4,7%. Wśród gatunków z tej grupy najwięcej zebrano truskawek i poziomek gruntowych (2,3 tys. ton). Udział województwa śląskiego w krajowych zbiorach owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniósł 0,6%.

Skup i ceny produktów rolnych

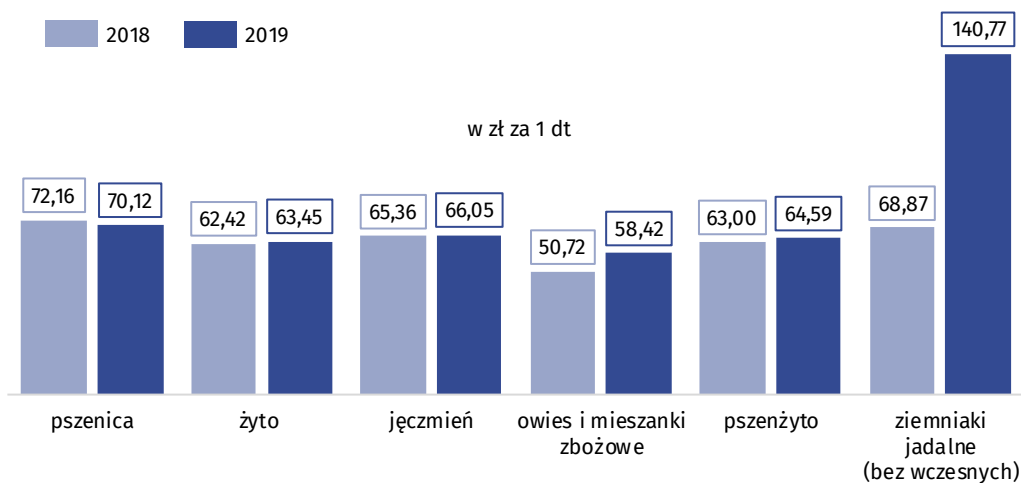
Wartość skupu produktów rolnych (w cenach bieżących, bez podatku VAT) w 2019 r. wyniosła 1428,4 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 1183,5 mln zł (prawie 83% ogólnej wartości skupu w województwie). Wartość skupu produktów rolnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 3942 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 3496 zł.

Wartość skupu produktów roślinnych ukształtowała się na poziomie 322,2 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 214,6 mln zł. Wartość skupu produktów roślinnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 889 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 634 zł.

Wartość skupu produktów zwierzęcych osiągnęła poziom 1106,1 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 968,9 mln zł. Wartość skupu produktów zwierzęcych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 3053 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 2862 zł.

W 2019 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, odnotowano wzrost cen skupu ziemniaków (o 104,4%), ziarna owsa łącznie z mieszankami zbożowymi (o 15,2%), pszenżyta (o 2,5%), żyta (o 1,7%) oraz jęczmienia (o 1,1%), natomiast obniżyła się cena ziarna pszenicy (o 2,8%).

Wykres 4. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych

W skali roku wzrosły ceny skupu żywca wieprzowego (o 21,1%) oraz wołowego (o 14,8%), natomiast obniżyła się średnia cena skupu żywca drobiowego (o 0,6%).

Na targowiskach przeciętne ceny głównych produktów rolnych w 2019 r. w województwie były wyższe niż w kraju, a w odniesieniu do 2018 r. odnotowano wzrost cen produktów roślinnych, natomiast spadek średniej ceny za prosię na chów.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

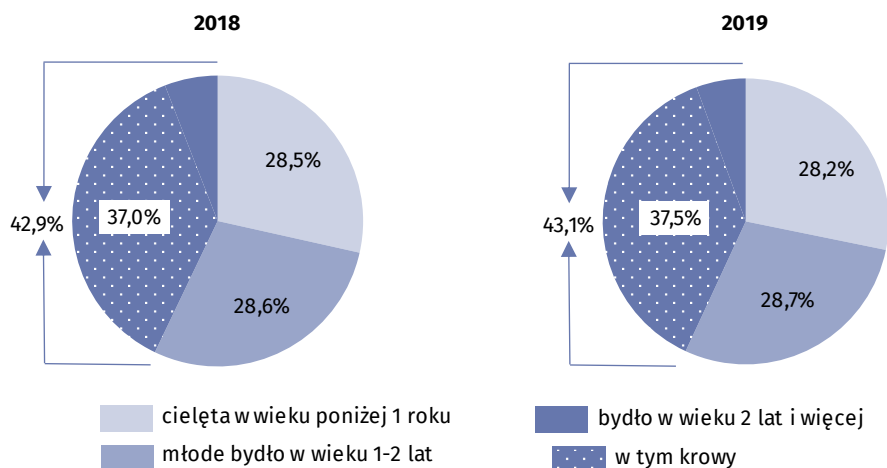
W grudniu 2019 r. pogłowie bydła w województwie śląskim liczyło 128,5 tys. szt. i w skali roku wzrosło o 3,0%. Liczebność stada bydła w województwie śląskim stanowiła 2,1% pogłowia bydła w kraju.

Odnotowano wzrost liczebności stada bydła we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych. Pogłowie krów liczyło 48,2 tys. szt. i w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku wzrosło o 2,0 tys. szt. (o 4,3%). Pogłowie krów mlecznych wyniosło 43,7 tys. szt., tj. 90,7% ogólnej liczby krów w województwie i w porównaniu z grudniem 2018 r. wzrosło o 3,9%.

Wartość skupu produktów rolnych w województwie śląskim w 2019 r. stanowiła 2,2% ogólnej wartości skupu w kraju

W porównaniu z grudniem 2018 r. odnotowano wzrost liczebności stada bydła o 3,0%

Wykres 5. Struktura bydła według grup wiekowo-użytkowych

W grudniu 2019 r. pogłowie trzody chlewnej liczyło 204,0 tys. szt. i w porównaniu ze stanem z grudnia 2018 r. zmniejszyło się o 10,5 tys. szt. (o 4,9%). Udział trzody chlewnej województwa w krajowym pogłowie tych zwierząt wyniósł 1,8%.

Liczebność pogłowia świń była niższa we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych struktury stada (z wyjątkiem prosiąt). W strukturze pogłowia świń największą grupę stanowiła trzoda chlewna na ubój w wadze 50 kg i więcej, która liczyła 82,4 tys. szt. (40,4% ogółu), stado loch na chów liczyło 16,9 tys. szt., w tym loch prośnych 11,8 tys. szt. W porównaniu z grudniem 2018 r. liczebność loch na chów zmniejszyła się o 0,9 tys. szt. (o 5,3%), a loch prośnych – 0,9 tys. szt. (spadek o 7,2%). W gospodarstwach indywidualnych utrzymywane było 73,6% ogółu pogłowia trzody chlewnej.

W grudniu 2019 r. pogłowie owiec liczyło 10,4 tys. szt. i w skali roku wzrosło o 2,7 tys. szt. (o 35,5%), przy czym 74,8% stanowiły maciorki. Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie owiec w grudniu 2019 r. wyniósł 3,9%. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywane było 91,9% ogółu pogłowia owiec.

Liczebność stada drobiu w grudniu 2019 r. ukształtowała się na poziomie 8244,2 tys. szt. i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 0,9%. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 86,3% pogłowia drobiu ogółem. Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie drobiu ogółem wyniósł 4,1%. Drób kurzy stanowił 96,2% pogłowia drobiu ogółem i w grudniu 2019 r. liczył 7928,7 tys. szt.

W porównaniu z grudniem 2018 r. odnotowano spadek liczebności stada trzody chlewnej o 4,9%

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Katowicach
Dyrektor Aurelia Hetmańska
tel: 32 779 12 48

Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
tel: 32 779 13 07
e-mail: I.Zurek@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium
tel: 32 779 12 33, 32 779 12 34

katowice.stat.gov.pl

[@Katowice_STAT](https://twitter.com/Katowice_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2019 r.](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego 2020](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia gospodarstwa rolnego](#)

[Użytki rolne](#)

[Nawozy mineralne](#)